

๖. สมุฏิกการปัญหาที่ ๕๕

พระราชชาตรีสถามว่า "พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าคนเสนา แม้พระพุทธรูปนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงภา
สิตแล้วว่า 'โรงของนายช่างหม้อชื่อสมุฏิกการ ได้เป็นโรงมีอากาศเป็นหลังคา ตั้งอยู่แล้วตลอดไตรมาสทั้ง
ปวง และฝนไม่ร่วได้' ดังนี้. และทรงภาสิตแล้วอีกว่า 'กุฎีของพระตถาคตทรงพระนามว่า กัสสป ฝนร่ว
ได้.' พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าคนเสนา กุฎีของพระตถาคตผู้มีคุณมุลอันหนาขึ้นแล้วอย่างนี้ ร่วได้ เพื่อเหตุอะไร?
ธรรมดาอานาภาของพระตถาคตอันบัณฑิตพึงปรารถนา. พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าคนเสนา ถ้าโรงของนางช่าง
หม้อชื่อสมุฏิกการอันฝนร่วไม่ได้ได้เป็นโรงมีอากาศเป็นหลังคา ตั้งอยู่แล้ว, ถ้าอย่างนั้น คำที่ว่า 'กุฎีของ
พระตถาคตอันฝนร่วได้' ดังนี้ นั้นผิด. ถ้าว่ากุฎีของพระ
ตถาคตอันฝนร่วได้, ถ้าอย่างนั้น คำที่ว่า 'โรงของนายช่างหม้อชื่อสมุฏิกการอันฝนร่วไม่ได้ มีอากาศเป็น
หลังคา' ดังนี้ แม่นั้นก็ผิด. ปัญหาแม่นี้สองเงื่อนไข มาถึงพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าแล้ว พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าพึงแก้ไขขยาย
ออกให้แจ้งชัดเถิด."

ถ. ขอดวาทพระพร แม้พระพุทธรูปนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสแล้วว่า 'โรงของนายช่างหม้อ
ชื่อสมุฏิกการ ได้เป็นโรงมีอากาศเป็นหลังคา ตั้งอยู่แล้วตลอดไตรมาสทั้งปวง และฝนได้ร่วได้' ดังนี้. และ
ทรงภาสิตแล้วอีกว่า 'กุฎีของพระตถาคตทรงพระนามว่า กัสสปฝนร่วได้' ดังนี้.

ขอดวาทพระพร นายช่างหม้อชื่อสมุฏิกการเป็นคนมีศีล มีธรรมอันงาม มีคุณมุลอันหนาหนัก
แล้ว เลี้ยงมารดาและบิดาทั้งหลายแก่แล้ว เป็นผู้บอดอยู่, ชนทั้งหลายไม่บอกกล่าวแล้วเทียว นำหญ้า
ในเรือนของนายช่างหม้อนั้น ลับหลังของนายช่างหม้อไปมุงกุฎีของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น, นายช่าง
หม้อชื่อสมุฏิกการนั้น กลับได้ปีติอันไม่หวนไหวแล้ว ไม่เขยื้อนแล้ว ตั้งมั่นด้วยดีแล้ว ไพบูลย์แล้ว ไม่มีวัตถุ
อันใดเสมอ เพราะอันนำหญ้านั้นไป และยังโสมนัสยิ่งอันใคร ๆ ซึ่งไม่ได้ให้เกิดขึ้นแล้วว่า 'โอหนอ พระผู้
มีพระภาคเจ้าของเรา เป็นผู้สูงสุดในโลก เป็นผู้ค้ำคั้นด้วยดีแล้ว' ดังนี้ เพราะเหตุนี้ วิบากเป็นไป
ในทิฏฐธรรมเกิดขึ้นแล้ว แก่นายช่างหม้อชื่อสมุฏิกการนั้น. พระตถาคตย่อมไม่หวนไหว เพราะวิการ
เท่านั้นเลย. พญาเขาชื่อสิเนรุ ย่อมไม่หวนไหวไม่กระเทือน เพราะลมมีแสนมิใช่แสนเดียวประหารบ้าง,
สาครอันบวรประเสริฐทรงน้ำใหญ่ไว้ ย่อมไม่เต็ม ย่อมไม่วิการ แม้ด้วยแสนแห่งคงคาใหญ่ มีร้อนแห่ง
นหุตมิใช่ร้อยเดียว ฉนใด; พระตถาคตย่อมไม่เขยื้อนเพราะวิการมีประมาณเท่านั้น ฉนนนั้นนั่นเทียว. กุฎี
ของพระตถาคตอันฝนร่วได้ ด้วยเหตุใด เหตุนี้ เป็นไปแล้ว ด้วยความไหวตามแก่หมู่แห่งชนใหญ่. พระ
ตถาคตทั้งหลาย เมื่อพิจารณาเห็นอำนาจแห่งประโยชน์ทั้งหลายสองเหล่านี้ ไม่ต้องเสพปัจจัยที่
พระองค์นิรมิตแล้วเอง ด้วยทรงดำริว่า 'พระศาสดานี้เป็นทักษิณยยบุคคลอันเลิศ' ดังนี้ เทพดาและ
มนุษย์ทั้งหลายถวายแล้วซึ่งปัจจัยแก่พระผู้มีพระภาคเจ้าจะพ้นจากทุกคติทั้งปวง; บุคคลทั้งหลายอื่น

อย่าฟังตีเถียงว่า 'พระตถาคตทั้งหลายแสดงปาฏิหาริย์ แสวงหาเครื่องเลี้ยงชีพ' ดังนี้. พระตถาคตทั้งหลายทรงพิจารณาเห็นอำนาจแห่งประโยชน์สองประการเหล่านี้ ย่อมไม่สั่งเสพปัจจัยที่พระองค์นิรมิตแล้วเอง. ถ้าว่า ทำวสัฏกะหรือพรหมหรือพระองค์เอง ฟังกระทำกุณินี้ให้ฝนร่วงไม่ได้ เหตุนั้นเป็นสาวชชะเป็นไปกับโทษอันบุคคลฟังเว้น เหตุนั้นนั่นแล เป็นไปกับด้วยโทษ เป็นไปกับด้วยนิคคะหว่า 'พระตถาคตทั้งหลาย กระทำกรรมอันหยาบยังโลกให้หลงพร้อม ย่อมกระทำกรรมอันบุคคลกระทำยิ่งแล้ว.' เพราะเหตุนั้น เหตุนั้นอันพระตถาคตทั้งหลายฟังเว้น. พระตถาคตทั้งหลายย่อมไม่ขอพัสดุ. พระตถาคตทั้งหลายย่อมเป็นบุคคลไม่ควรบริภาษเพราะไม่ขอพัสดุนั้น."

ร. "ดีละ พระผู้เป็นเจ้านาคเสน ชั่ววิสัยนาปัญหาหนั้นสม
อย่างนั้น, ข้าพเจ้ายอมรับรองอย่างนั้น."